

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 53.665/1
van 10 juli 2013

avis 53.665/1
du 10 juillet 2013

over

sur

een ontwerp van koninklijk
besluit 'tot wijziging van de
bedragen bedoeld in
artikel 44*ter* van de
samengeordende wetten van
19 december 1939 betreffende
de kinderbijslag voor
loonarbeiders'

un projet d'arrêté royal
'modifiant les montants visés à
l'article 44*ter* des lois
coordonnées du
19 décembre 1939 relatives
aux allocations familiales pour
travailleurs salariés'

Op 5 juli 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Staatssecretaris voor Sociale Zaken en Gezinnen verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging van de bedragen bedoeld in artikel 44ter van de samengeordende wetten van 19 december 1939 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 10 juli 2013. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Paul DEPUYDT, eerste auditeur-afdelingshoofd.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wilfried VAN VAERENBERGH, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 10 juli 2013.

*

Le 5 juillet 2013, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Secrétaire d'État aux Affaires sociales et aux Familles à communiquer un avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur un projet d'arrêté royal ‘modifiant les montants visés à l'article 44ter des lois coordonnées du 19 décembre 1939 relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés’.

Le projet a été examiné par la première chambre le 10 juillet 2013. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Wilfried VAN VAERENBERGH et Jeroen VAN NIEUWENHOVE, conseillers d'État, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Paul DEPUYDT, premier auditeur chef de section.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wilfried VAN VAERENBERGH, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 10 juillet 2013.

*

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan. In het onderhavige geval wordt het spoedeisende karakter van de adviesaanvraag gemotiveerd

“door de noodzaak om zo snel mogelijk het geheel van budgettaire maatregelen uit te voeren die door de regering zijn genomen in de maand juni 2013 teneinde snel het overheidstekort te kunnen terugdringen en aldus de genomen verbintenissen, aangegaan door België ten aanzien van de instellingen van de Europese Unie, te respecteren. De inhoud van het voorliggende ontwerp heeft betrekking op de jaarlijkse leeftijdsbijslag waarvan het recht ontstaat in de maand juli en het bedrag wordt betaald eind juli voor de overheidssector en op 8 augustus voor de privésector, terwijl de kinderbijslaginstellingen snel moeten beschikken over de vereiste reglementaire basis om de nieuwe bedragen toe te passen”.

*

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

3. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe het bedrag van de jaarlijkse leeftijdsbijslag waarin wordt voorzien in artikel 44ter van de samengeordende wetten van 19 december 1939 ‘betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders’ te verminderen met ingang van 30 juni 2013.

Het ontwerp dient volgens de gemachtigde te worden opgevat als een tussenstap om bedoelde vermindering van het bedrag van de leeftijdsbijslag nog dit jaar te kunnen toepassen, in afwachting van de totstandkoming van een nieuwe wettelijke regeling. Die nieuwe wettelijke regeling is opgenomen in artikel 26 van het ontwerp van wet ‘houdende diverse bepalingen’, zoals dat artikel in dat ontwerp wordt ingevoegd bij amendement nr. 2, ingediend door de heer TERWINGEN c.s.¹ Artikel 27 van hetzelfde ontwerp, ingevoegd bij hetzelfde amendement, voorziet bovendien in de opheffing van het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit, met ingang van 30 juni 2013 (artikel 28 van hetzelfde ontwerp, ingevoegd bij hetzelfde amendement).

4. Rechtsgrond voor het voorliggende ontwerp wordt geboden door artikel 75, 2°, van de voornoemde samengeordende wetten. Naar luid van die bepaling kan de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, artikel 44ter wijzigen wat betreft de erin vermelde bijslagbedragen en leeftijdscategorieën.

¹ Parl.St. 2012-13, nr. 2891/003.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKING

5. Zoals hiervoor is uiteengezet, dient de ontworpen regeling te worden gesitueerd in de nieuwe wettelijke regeling betreffende de jaarlijkse leeftijdsbijslag waarin wordt voorzien bij het voornoemde amendement nr. 2. De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft met betrekking tot die nieuwe wettelijke regeling in advies 53.658/1 van 10 juli 2013 het volgende opgemerkt:

“Ontworpen artikel 26

6. Het ontworpen artikel 26 strekt ertoe om artikel 44*ter*, van de voornoemde samengeordende wetten te vervangen. Dat artikel bevat een regeling voor de toekenning van een jaarlijkse leeftijdsbijslag. De thans ontworpen regeling inzake die leeftijdsbijslag maakt wat het bedrag ervan betreft een onderscheid naar gelang de kinderen rechtgevend zijn of niet op een toeslag bedoeld in de artikelen 41, 42*bis*, 47 of 50*ter* of op de bijslag bedoeld in artikel 50*bis* van de voornoemde samengeordende wetten. Wat de rechtgevend en op dergelijke toeslag of bijslag betreft stemt het nieuwe bedrag overeen met dat van de huidige leeftijdsbijslag, wat de niet-rechtgevend en betreft wordt het huidige bedrag van de leeftijdsbijslag verminderd voor het jaar 2013 en nogmaals verminderd voor de toekenning van die bijslag vanaf het jaar 2014. Overeenkomstig het ontworpen artikel 28 heeft de nieuwe regeling uitwerking met ingang van 30 juni 2013, waardoor ze van toepassing is vanaf de betaling van de jaarlijkse leeftijdsbijslag voor het jaar 2013, die betaald wordt samen met de gezinsbijslag verschuldigd voor de maand juli.

6.1. Uit de verantwoording van het amendement valt niet af te leiden waarom in de ontworpen regeling een verschil in behandeling wordt ingevoerd tussen de twee voornoemde categorieën van rechtgevend en kinderen, terwijl die categorieën thans in de huidige regeling gelijk worden behandeld. De indieners van het amendement doen er goed aan om tijdens de parlementaire behandeling te verduidelijken op grond van welke objectieve en in redelijkheid aanvaardbare verantwoording het gemaakte onderscheid in overeenstemming kan worden geacht met het grondwettelijke beginsel van de gelijkheid en niet-discriminatie.

6.2. De ontworpen regeling heeft uitwerking met ingang van 30 juni 2013 en is bijgevolg retroactief van toepassing op de jaarlijkse leeftijdsbijslag betaald samen met de gezinsbijslag verschuldigd voor de maand juli 2013.

In dat verband dient erop te worden gewezen dat volgens de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof de niet-retroactiviteit van wetten een waarborg is ter voorkoming van rechtsonzekerheid. Die waarborg vereist dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat de rechtzoekende in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat die handeling wordt verricht. De terugwerkende kracht kan enkel worden verantwoord wanneer zij onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang. Indien bovendien blijkt dat de terugwerkende kracht tot gevolg heeft dat de afloop van een of meer gerechtelijke procedures in een welbepaalde zin wordt beïnvloed of dat rechtscolleges worden verhinderd zich uit te spreken over een rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang een verantwoording bieden voor het optreden van de wetgever, dat ten nadele van een categorie van burgers inbreuk maakt op de jurisdictionele waarborgen die aan allen

worden geboden.²

Vraag is of de terugwerkende kracht van de ontworpen regeling aan deze vereiste voldoet. De afdeling Wetgeving heeft geen kennis van alle elementen die toelaten die vraag op afdoende wijze te beantwoorden zodat wat dat betreft een voorbehoud wordt gemaakt.

Ontworpen artikel 27

7. Het ontworpen artikel 27 strekt ertoe het koninklijk besluit van ... ‘tot wijziging van de bedragen vermeld in artikel 44*ter* van de samengeordende wetten van 19 december 1939 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders’ op te heffen. Dat koninklijk besluit, waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, in ontwerpvorm heden advies 53.665/1 uitbrengt, voorziet in een vermindering van het bedrag van de leeftijdsbijslag bedoeld in voornoemd artikel 44*ter*, met toepassing van artikel 75, 2°, van de voornoemde samengeordende wetten, en dit eveneens met ingang van 30 juni 2013. Die vermindering stemt overeen met de vermindering van het bedrag van de leeftijdsbijslag waarin is voorzien in het ontworpen artikel 26, wat betreft de in dat artikel bedoelde niet-rechtgevende kinderen. Het uitvaardigen van dat koninklijk besluit dient te worden opgevat als een tussenstap om bedoelde vermindering van het bedrag van de leeftijdsbijslag nog dit jaar te kunnen toepassen, in afwachting van de totstandkoming van de nieuwe wettelijke regeling opgenomen in het ontworpen artikel 26. Overeenkomstig het ontworpen artikel 28 heeft de opheffing van dat besluit uitwerking met ingang van 30 juni 2013, datum waarop het in werking is getreden, en zal het bijgevolg moeten worden geacht nooit te hebben bestaan niettegenstaande het wel degelijk is toegepast.

7.1. Vooreerst moet worden vastgesteld dat de regeling die is opgenomen in het voornoemde ontworpen besluit niet overeenstemt met de regeling die voorkomt in het ontworpen artikel 26, aangezien eerstgenoemde regeling in een vermindering van het bedrag van de leeftijdsbijslag voorziet voor alle kinderen, terwijl laatstgenoemde regeling enkel in een vermindering voorziet voor de in die regeling bedoelde niet-rechtgevende kinderen. Aangezien het blijkbaar de bedoeling is dat de eerstgenoemde regeling wordt toegepast in afwachting dat de laatstgenoemde regeling retroactief in de plaats komt van die regeling, rijst de vraag naar de werkbaarheid van de gelijktijdige toepassing van beide regelingen.

7.2. Vraag is bovendien of een uitdrukkelijke opheffing van dat besluit wel nodig is, nu de wijzigingen die door dat besluit worden aangebracht in voornoemd artikel 44*ter* ook reeds *ab initio* ongedaan worden gemaakt door de retroactieve inwerkingtreding met ingang van 30 juni 2013 van het ontworpen artikel 26, waarbij het huidige artikel 44*ter* wordt vervangen. Het lijkt er dan ook sterk op dat de uitdrukkelijke opheffing van dat besluit met ingang van de datum van inwerkingtreding ervan inzonderheid tot doel heeft om het te onttrekken aan het rechterlijk toezicht, voor het geval het zou zijn aangetast door een onwettigheid. Aangezien dat besluit retroactief in werking treedt met ingang van 30 juni 2013, en die retroactiviteit op het eerste gezicht niet kan worden ingepast in één van de gevallen waarin retroactiviteit mogelijk is,³ is het allerminst uitgesloten dat dit laatste wel degelijk het geval is. Wat de terugwerkende kracht van de uitdrukkelijke opheffing van bedoeld koninklijk besluit betreft, kan dan ook worden verwezen naar de

² Voetnoot 3 in het geciteerde advies: Zie, onder meer, Grondwettelijk Hof, nr. 26/2009, 18 februari 2009, B.13.

³ Voetnoot 4 in het geciteerde advies: Volgens de adviespraktijk van de Raad van State, afdeling Wetgeving, is het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten enkel toelaatbaar ingeval voor de retroactiviteit een wettelijke grondslag bestaat, de retroactiviteit betrekking heeft op een regeling die, met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel, voordelen toekent of in zoverre de retroactiviteit noodzakelijk is voor de goede werking van de diensten en daardoor, in beginsel, geen verkregen situaties worden aangetast.

opmerking die hiervoor is gemaakt bij het ontworpen artikel 26 (opmerking 3.2), inzonderheid betreffende het ontnemen van jurisdictionele waarborgen door het verlenen van retroactiviteit.”

Die opmerkingen dienen *mutatis mutandis* ook te worden betrokken op het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit.

Artikel 2

6. Luidens artikel 2 van het ontwerp heeft het te nemen besluit uitwerking met ingang van 30 juni 2013.

In dat verband moet worden opgemerkt dat het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten slechts onder bepaalde voorwaarden toelaatbaar kan worden geacht.

Het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten is enkel toelaatbaar ingeval voor de retroactiviteit een wettelijke grondslag bestaat, de retroactiviteit betrekking heeft op een regeling die, met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel, voordelen toekent of in zoverre de retroactiviteit noodzakelijk is voor de goede werking van de diensten en daardoor, in beginsel, geen verkregen situaties worden aangetast.

Enkel indien de retroactiviteit van de ontworpen regeling in één van de opgesomde gevallen valt in te passen, kan deze worden gebillijkt.

Aangezien de ontworpen regeling ertoe strekt om met ingang van 30 juni 2013 het bedrag van de jaarlijkse leeftijdsbijslag waarin wordt voorzien in artikel 44ter van de voornoemde samengeordende wetten te verminderen, moet worden vastgesteld dat de retroactiviteit afbreuk doet aan verworven rechten, nu de jaarlijkse leeftijdsbijslag overeenkomstig voornoemd artikel 44ter, § 2, wordt gevoegd bij de gezinsbijslag verschuldigd voor de maand juli, en het recht op laatstgenoemde gezinsbijslag ingaat op de eerste dag van die maand. De retroactieve inwerkingtreding van het te nemen besluit kan dan ook geen doorgang vinden.

*

1. Conformément à l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent. En l'occurrence, l'urgence de la demande d'avis est motivée

« door de noodzaak om zo snel mogelijk het geheel van budgettaire maatregelen uit te voeren die door de regering zijn genomen in de maand juni 2013 teneinde snel het overheidstekort te kunnen terugdringen en aldus de genomen verbintenissen, aangegaan door België ten aanzien van de instellingen van de Europese Unie, te respecteren. De inhoud van het voorliggende ontwerp heeft betrekking op de jaarlijkse leeftijdsbijslag waarvan het recht ontstaat in de maand juli en het bedrag wordt betaald eind juli voor de overheidssector en op 8 augustus voor de privésector, terwijl de kinderbijslaginstellingen snel moeten beschikken over de vereiste reglementaire basis om de nieuwe bedragen toe te passen ».

*

2. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, la section de législation a dû se limiter à l'examen de la compétence de l'auteur de l'acte, du fondement juridique ainsi que de l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

3. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis vise à réduire avec effet au 30 juin 2013 le montant du supplément d'âge annuel prévu par l'article 44ter des lois coordonnées du 19 décembre 1939 'relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés'.

Selon le délégué, le projet doit s'analyser comme une étape intermédiaire pour pouvoir encore appliquer cette année la réduction visée du montant du supplément d'âge, dans l'attente de l'élaboration d'un nouveau régime légal. Ce nouveau régime légal figure à l'article 26 du projet de loi 'portant des dispositions diverses', tel que cet article est inséré dans ce projet par l'amendement n° 2, introduit par M. TERWINGEN et consorts¹. L'article 27 du même projet, inséré par le même amendement, prévoit en outre l'abrogation du projet d'arrêté royal à l'examen, avec effet au 30 juin 2013 (article 28 du même projet, inséré par le même amendement).

4. L'article 75, 2°, des lois coordonnées précitées procure un fondement juridique au projet à l'examen. Selon cette disposition, le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres modifier l'article 44ter, quant aux montants des suppléments et aux catégories d'âge qui y sont prévus.

¹ *Doc. parl.*, 2012-13, n° 2891/003.

EXAMEN DU TEXTE

OBSERVATION GÉNÉRALE

5. Ainsi qu'il a été exposé ci-dessus, le régime en projet doit être replacé dans le cadre du nouveau régime légal relatif au supplément d'âge annuel, prévu par l'amendement n° 2 précité. Dans son avis 53.658/1 du 10 juillet 2013, le Conseil d'État, section de législation, a formulé l'observation suivante concernant ce nouveau régime légal :

« Article 26 en projet

6. L'article 26, en projet, vise à remplacer l'article 44ter des lois coordonnées précitées. Cet article règle l'octroi d'un supplément d'âge annuel. Le régime actuellement en projet concernant ce supplément d'âge opère une distinction, en ce qui concerne son montant, selon que les enfants sont bénéficiaires ou non d'un supplément visé aux articles 41, 42bis, 47 ou 50ter ou du taux visé à l'article 50bis des lois coordonnées précitées. En ce qui concerne les bénéficiaires d'un tel supplément ou taux, le nouveau montant correspond au montant du supplément d'âge actuel; en ce qui concerne les non-bénéficiaires, le montant actuel du supplément d'âge est réduit pour l'année 2013 et est une nouvelle fois diminué pour l'octroi de ce supplément à partir de l'année 2014. Conformément à l'article 28, en projet, le nouveau régime produit ses effets le 30 juin 2013, de sorte qu'il sera applicable à partir du paiement du supplément d'âge annuel pour l'année 2013, qui est payé en même temps que les allocations familiales dues pour le mois de juillet.

6.1. La justification de l'amendement ne permet pas de déterminer les motifs pour lesquels le régime, en projet, instaure une différence de traitement entre les deux catégories précitées d'enfants bénéficiaires, alors qu'aujourd'hui, ces catégories sont traitées sur un pied d'égalité dans le régime actuel. Les auteurs de l'amendement seraient bien avisés de préciser, au cours des travaux préparatoires, sur la base de quelle justification objective et raisonnablement admissible la distinction opérée peut être réputée conforme au principe constitutionnel d'égalité et de non-discrimination.

6.2. Le régime, en projet, produit ses effets le 30 juin 2013 et est dès lors applicable rétroactivement au supplément d'âge annuel payé en même temps que les allocations familiales dues pour le mois de juillet 2013.

Il convient de rappeler à cet égard que, selon la jurisprudence constante de la Cour constitutionnelle, la non-rétroactivité des lois est une garantie ayant pour but de prévenir l'insécurité juridique. Cette garantie exige que le contenu du droit soit prévisible et accessible, de sorte que le justiciable puisse prévoir, à un degré raisonnable, les conséquences d'un acte déterminé au moment où cet acte est accompli. La rétroactivité ne se justifie que si elle est indispensable à la réalisation d'un objectif d'intérêt général. S'il s'avère en outre que la rétroactivité a pour effet que l'issue de l'une ou l'autre procédure judiciaire est influencée dans un sens déterminé ou que les juridictions sont empêchées de se prononcer sur une question de droit, la nature du principe en cause exige que des circonstances exceptionnelles ou des motifs impérieux d'intérêt général justifient l'intervention du législateur, laquelle porte atteinte, au préjudice d'une catégorie de citoyens, aux garanties juridictionnelles offertes à tous².

La question se pose de savoir si la rétroactivité des dispositions en projet remplit ces conditions. La section de législation n'a pas connaissance de l'ensemble des éléments

² Note de bas de page 3 de l'avis cité : Voir, entre autres, Cour constitutionnelle, n° 26/2009, 18 février 2009, B.13.

qui lui permettraient d'apporter une réponse adéquate à cette question, si bien qu'elle émet des réserves sur ce point.

Article 27 en projet

7. L'article 27, en projet, vise à abroger l'arrêté royal du ... 'modifiant les montants visés à l'article 44ter des lois coordonnées du 19 décembre 1939 relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés'. En application de l'article 75, 2°, des lois coordonnées précitées, ce projet d'arrêté royal, sur lequel le Conseil d'État, section de législation, donne ce jour l'avis 53.665/1, prévoit une diminution du montant du supplément d'âge visé à l'article 44ter précité, et ce également avec effet au 30 juin 2013. Cette diminution correspond à celle du montant du supplément d'âge prévue à l'article 26, en projet, en ce qui concerne les enfants non bénéficiaires visés dans cet article. La promulgation de cet arrêté royal doit être considérée comme une étape intermédiaire pour pouvoir encore appliquer cette année la réduction visée du montant du supplément d'âge, dans l'attente de l'élaboration des nouvelles dispositions légales inscrites dans l'article 26, en projet. Conformément à l'article 28, en projet, l'abrogation de cet arrêté royal produit ses effets le 30 juin 2013, date à laquelle il est entré en vigueur, et il devra par conséquent être réputé ne jamais avoir existé bien qu'il ait bel et bien été appliqué.

7.1. Il faut tout d'abord constater que le régime inscrit dans l'arrêté en projet précité ne correspond pas à celui qui figure dans l'article 26, en projet, dès lors que le premier régime cité prévoit une diminution du montant du supplément d'âge pour tous les enfants, alors que le régime cité en dernier ne prévoit une diminution que pour les enfants non bénéficiaires qui y sont visés. Dès lors que l'intention est manifestement d'appliquer le premier régime cité en attendant que le second régime s'y substitue rétroactivement, se pose la question de la mise en œuvre pratique de l'application concomitante des deux régimes.

7.2. La question se pose en outre de savoir s'il est bien nécessaire d'abroger formellement cet arrêté, dès lors que les modifications qu'il apporte à l'actuel article 44ter sont également déjà neutralisées *ab initio* par l'entrée en vigueur rétroactive avec effet au 30 juin 2013 de l'article 26, en projet, qui remplace l'actuel article 44ter. Tout semble donc indiquer que l'abrogation formelle de cet arrêté avec effet à la date de son entrée en vigueur a notamment pour objectif de le soustraire au contrôle juridictionnel au cas où il serait entaché d'une irrégularité. Cet arrêté entrant en vigueur avec effet rétroactif au 30 juin 2013 et cette rétroactivité ne pouvant à première vue pas s'inscrire dans un des cas dans lesquels la rétroactivité est admissible³, il n'est pas du tout exclu qu'il en soit effectivement ainsi. En ce qui concerne l'effet rétroactif de l'abrogation formelle de l'arrêté royal visé, on peut dès lors se reporter à l'observation qui a été formulée ci-dessus à propos de l'article 26, en projet (observation 3.2), en particulier en ce qui concerne l'attribution d'un effet rétroactif en vue d'écarter les garanties juridictionnelles ».

Ces observations doivent *mutatis mutandis* également s'appliquer au projet d'arrêté royal à l'examen.

³ Note de bas de page 4 de l'avis cité : Selon la jurisprudence de la section de législation du Conseil d'État, il ne peut être conféré d'effet rétroactif aux arrêtés que lorsque la rétroactivité a un fondement légal, lorsqu'elle se rapporte à une règle qui accorde des avantages, dans le respect du principe d'égalité, ou dans la mesure où elle s'impose pour assurer le bon fonctionnement des services et ne porte pas atteinte, en principe, à des situations acquises.

Article 2

6. Selon l'article 2 du projet, l'arrêté à adopter produit ses effets le 30 juin 2013.

Il y a lieu d'observer à cet égard qu'il ne peut être conféré d'effet rétroactif aux arrêtés que sous certaines conditions.

L'attribution d'un effet rétroactif aux arrêtés ne sera admise que dans les cas où la rétroactivité repose sur une base légale, où elle concerne une règle qui confère des avantages dans le respect du principe de l'égalité, ou dans la mesure où elle s'impose pour assurer le bon fonctionnement des services, et ne porte pas atteinte, en principe, à des situations acquises.

La rétroactivité des dispositions en projet n'est admissible que si elle peut s'inscrire dans l'une des hypothèses énumérées.

Le régime en projet visant à diminuer le montant du supplément d'âge annuel prévu par l'article 44ter des lois coordonnées précitées avec effet au 30 juin 2013, il y a lieu de constater que la rétroactivité porte atteinte à des droits acquis, dès lors que le supplément d'âge annuel est ajouté, conformément à l'article 44ter, § 2, précité, aux allocations familiales dues pour le mois de juillet, et que le droit à ces dernières allocations familiales prend cours le premier jour de ce mois. L'entrée en vigueur avec effet rétroactif de l'arrêté envisagé ne peut dès lors être maintenue.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME